

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/202/2014
Identifikačné číslo spisu: 7014200534
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7014200534.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci navrhovateľa: M. D., bytom L., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 02. októbra 2014, č. k. 6Sd/31/2014-4, jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 02. októbra 2014, č. k. 6Sd/31/2014-14, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XY zo dňa 17.02.2014, ktorým žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 18.10.2011 zamietla s odôvodnením, že nespĺňa podmienky uvedené v § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a § 21, § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 100/1988 Zb.“ alebo “ZoSZ“) a odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že navrhovateľ si žiadosťou zo dňa 30.01.2014 požiadal o priznanie starobného dôchodku - zmenu kvalifikácie starobného dôchodku z predčasného na riadny starobný dôchodok. Krajský súd zistil, že navrhovateľ bol zamestnaný od 01.07.1981 do 30.04.1989 ako baník v uránových baniach u koncernového podniku Uránové doly Hamr, kde vo zvýhodnenej pracovnej kategórii I. AA získal 7 rokov a 267 dní plus 1 deň a 38 dní v III. pracovnej kategórii (§ 14 ods. 2 písm. a/, § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ ZoSZ), avšak v tejto pracovnej kategórii nepracoval až k 31.12.1999 (§ 174 ods. 2 ZoSZ), preto nespĺňa zákonnú podmienku na možnosť skoršieho odchodu do dôchodku v 59 rokoch (§ 174 ods. 1 písm. d/ ZoSZ). Krajský súd v zhode s odporkyňou poukázal na nesprávne chápanie ustanovenia § 174 ods. 2 ZoSZ navrhovateľom, kde nemožno aplikovať iný než gramatický výklad, podľa ktorého zamestnanie navrhovateľa zaradené do zvýhodnenej pracovnej

kategórie muselo trvať až ku dňu 31.12.1999. Krajský súd v zhode s odporkyňou ustálil, že navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok vznikne až XY, t.j. dovŕšením veku 62 rokov a nie XY, kedy dovŕšil len 59 rokov.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiada napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie odporkyne sa zruší a vec sa jej vráti na ďalšie konanie. Zotrval na svojom názore, že ustanovením § 174 ods. 2 ZoSZ zákonodarca nemal v úmysle niekoho poškodiť alebo diskriminovať a preto je potrebné vykonať iný gramatický výklad. Podľa navrhovateľa sa v predmetnom ustanovení nehovorí o trvaní zamestnania (pracovného pomeru alebo služobného pomeru) k 31.12.1999, ale o trvaní zamestnania či služby príslušnej kategórie funkcií k 31.12.1999. Čiže zamestnanie, ktoré vykonával v čase od roku 1981 do 1989, t.j. pred 01. januárom 2000, bolo nepretržite ku dňu 31.12.1999 zaradené do I. pracovnej kategórie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní rovnako ako v žalobe, nepovažuje za opodstatnené a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej časti piatej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, začaté pre 01. júlom 2016, sa dokončia podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na starobný dôchodok z hľadiska, či navrhovateľ ku dňu 18.10.2011 spĺňa podmienky dovŕšenia dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok.

Odvolací súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku dopĺňa ďalšie dôvody. Poukazuje pritom na ustálenú súdnu prax NS SR v rozhodnutiach napr. sp. zn. 7So/71/2012 zo dňa 29.05.2013; sp. zn. 9So/62/2009 zo dňa 28.10.2009 alebo sp. zn. 9So/88/2011 zo dňa 25.04.2012.

Podľa § 274 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 1 ZoSZ zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 01. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a/ ZoSZ do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ bol zamestnaný v uránových baniach do 30.4.1989 ako baník v uránových baniach a k tomuto dňu v tomto zamestnaní získal 7 rokov a 267 dní plus 1 deň.

Zákonom č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom

zabezpečení bolo zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie obmedzené do 31. decembra 1992, pričom do zák. č. 100/1988 Zb. bolo vložené ustanovenie § 174, v zmysle ktorého občan, ktorý vykonával pred 01. januárom 1993 zamestnanie I. pracovnej kategórie, a také zamestnanie trvalo do 31. decembra 1992, má po 31. decembri 1992 nárok na starobný dôchodok za tam vymenovaných podmienok.

Zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie bolo na základe zákonov č. 59/1993 Z.z., 71/1994 Z.z., 365/1994 Z.z., 308/1995 Z.z., 222/196 Z.z. a 376/1996 Z.z., 376/1997 Z.z. a 355/1997 Z.z. v právnom poriadku Slovenskej republiky predĺžené až do 31. decembra 1999.

V zmysle § 174 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zák. č. 355/1999 Z.z. občan, ktorý vykonával pred 01. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, a také zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999 má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 59 rokov a bol zamestnaný najmenej 7,5 roka v zamestnaní v uránových baniach.

Zámerom zákonodarcu vzhľadom na predĺženie zaradovania zamestnaní podľa právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. pracovnej kategórie až do 31. decembra 1999 bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorí po 31. decembri 1999 dovŕšia vek 59 rokov a boli v uránových baniach zamestnaní minimálne 7,5 roka, ak toto zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999, pričom až po 31. decembri 1999 nemohli objektívne splniť podmienku trvania takého zamestnania po dobu 10 rokov (§ 21 ods. 1 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb.) práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 01. januára 2000.

Na rozdiel od právnej úpravy platnej napr. v Českej republike, pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb., teda podľa predpisov platných v Slovenskej republike, sa vyžaduje, aby zamestnanie v uránových baniach trvalo do 31. decembra 1999.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ v uránových baniach pracoval len do 30.04.1989. Navrhovateľ ani netvrdil, že by v takom zamestnaní pracoval do 31. decembra 1999.

Zákon o sociálnom poistení neumožňuje pri rozhodovaní o dávkach prihliadnuť na iné, ako v tomto zákone ustanovené okolnosti. Ani odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že výnimku skoršieho vzniku nároku na starobný dôchodok požíval len ten zamestnanec uránových baní, ktorého zamestnanie nepretržite trvalo do 31. decembra 1999 už z vyššie uvádzaných dôvodov.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutočný stav vecí a mal za preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok ani podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. ani podľa § 21, § 174 ZoS.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach podľa § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnému navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie senát najvyššieho súdu prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.